

Törökország.

Turquie.

A sztambuli m. kir. követség gazdasági jelentése az 1927. évről.

Az elmúlt 1927. év folyamán a török köztársaság helyzete úgy politikai, mint gazdasági téren tovább konszolidálódott.

Sem külpolitikai, sem belső zavarok nem fordulván elő, a török kormány nyugodtan folytathatta céltudatos, reformáló munkásságát és egész erejét a gazdasági felépítésnek szentelhette. A tized megszüntetése, a vetőmagnak a földműves nép között való kiosztása, mezőgazdasági traktoroknak a rendelkezésre bocsátása, különböző, az ipar fejlesztését célzó törvényeknek a megszavaztatása és életbeléptetése, egyes nyersanyagok, gépek és hajók vámmentes behozatalának engedélyezése mind oly intézkedések voltak, melyek a mezőgazdaság és a még csecsemőkorát élő ipar fejlődésére a legjótékonyabb hatást gyakorolták.

A mezőgazdaság fejlesztését és belterjesebbé tételét előmozdítani hivatott intézkedéseknek közvetlen hatása a termelés megnövekedésében nyilvánult meg, mely növekedés, tekintettel az újonnan bevetett területek nagyságára, még sokkal nagyobb lehetett volna, ha a termés az utóbbi esztendőben a rendkívüli szárazság folytán nem szenvedett volna és az ország a kedvezőtlen világpiaci ár alakulások következtében nem lett volna kénytelen egynéhány terményét jóval a normális áron alul eladni.

Ipari téren ez az aktivitás egy újabb cukorgyár, egy cementgyár és egynéhány szőnyegszövőgyár üzembehelyezésében, valamint számos, az ország különböző természeti kincseinek kiaknázására hivatott társaság megalakításában nyilvánult meg.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az új Törökország, a kormány megfeszített munkája ellenére, még ma sem rendelkezik számos fontos oly tényező felett, amelyek hiányában ipari állammá nem fejlődhetik. Ezek a tényezők mindegyikét az elegendő munkáslétszám, a kellő szak-képzettség, a szükséges tőke és a nehéziparhoz szükséges nyersanyag.

Mielőtt az ezen ipar megteremtéséhez szükséges vasnak az anatóliai bányákban való kiaknázásához lehetne látni, a közlekedési utaknak kiépítése és a közlekedési eszközök szaporítása szükséges. A kormány a helyzet kellő felismerésével egész vasúti és közlekedésügyi politikáját ehhez alkalmazza. Habár elsősorban stratégiai és mezőgazdasági szempontok vezérelték ebbeli politikáját, nem hagyta figyelmen kívül azt a hatást sem, amelyet e már építésben levő vagy megépítendő új vonalak az ország iparának fejlesztésére lesznek hivatva gyakorolni.

Ezért a kormánynak a gazdasági felépítés terén kifejtett erőfeszítései mindenekelőtt a közmunkaügyi tárca keretén belül eszközölt investíciókban tükröződnek vissza. Így a kormány az elmúlt 1927. év folyamán számos vasútvonal építésére adott engedélyt és Mersina és Samsun kikötőjének a kiépítését vette tervbe.

Pénzügyi téren a kormány az új forgalmi adót léptette életbe, amely a külföldről behozott árukat 6%-os illetéknek veti alá, míg az országból kivitt gyártmányokra csak 2½%-os illetéket ró. Ezenkívül a jövedelmi adótörvényt részben megváltoztatta, egynéhány monopóliumnak igazgatását egyszerűsítette és összevonta, a biztosítótársaságok működését törvényileg rendezte és a „gazdasági tanács“-nak törvény útján való megalakításával az összes szakköröket bevonta a gazdasági felépítés munkájába.

Ami az adózási terhet illeti, ez úgy látszik az ország teherbíróképességét a végsőig kihasználja és új adóknak bevezetése az ország gazdasági helyzetének komoly veszélyeztetése nélkül már alig látszik lehetségesnek.

Addig, ameddig a külkereskedelmi mérleg egyensúlyát nem éri el, az ország jövője gazdasági szempontból nézve csak tökéletlenül lesz biztosítva.

A külkereskedelmi mérleg az

1923. évben	60,137.482	tör. fonttal,
1924. „	34,843.091	„ „
1925. „	49,194.361	„ „
1926. „	46,848.921	„ „

volt passzív.

Elsősorban tehát a kivitel fejlesztése szükséges. Törökország kivitelének $\frac{3}{4}$ részét a föld termékei alkotják. Törökország lakossága túlnyomórészt őstermelésből és állattenyésztésből él és ez a két művelési ág az, mely a köztársaság területéről kivitt áruknak csaknem 90%-át szolgáltatja.

Mindezekből az következik, hogy a török kormánynak elsősorban a mezőgazdasági termelést kell belterjesebbé tennie. Az a körülmény, hogy az 1925. és 1926. években sokkal nagyobb területek vettek be gabonaneműekkel, kítűnő eredményt hozott, melynek hatása a búza behozatalának nagymérvű visszaesésében mutatkozik (1926-ban 10.000 tonna az 1925. évi 77.000 tonnával szemben). A többi mezőgazdasági termékek, mint dohány, gyapjú, ópium, stb. termelésének belterjesebbé való tétele nem váltotta be egyes vidékeken az ehhez fűzött reményeket. A kedvezőtlen világpiaci árak következtében ugyanis e termények értékesítési lehetősége kifejezetten krízisszerű je-

lenségeket mutatott, mely krízist az Anatóliában uralkodott rendkívül szigorú tél még csak növelte.

A kormánynak feladata tehát a különböző európai államokkal kötendő kereskedelmi szerződések útján az ország terményeinek a külföldi piacokon fokozottabb mértékben való elhelyezési lehetőséget biztosítani.

Östermelés.

Törökország lakosságának javarésze, amint az már fentebb kiemeltetett, östermelésből és állattenyésztésből él. Az ország *területe* 871.200 km². Ez óriási területnek azonban csak 31·5%-a alkalmas a szűk értelemben vett művelésre, 36·5%-a legelő, 18·5%-a erdő, míg 13·5%-a kopár terület.

A 31·5% művelésre alkalmas terület azonban távolról sincs még kihasználva és különösen az ország belső és keleti részein, valamint Thráciában hevernek még nagy területek parlagon.

Mindazonáltal a török *mezőgazdaságnak* a helyzete az 1927. év folyamán sok tekintetben nagyot javult és még sokkal nagyobb eredményeket érhetett volna el, ha Felső Anatóliában a termés nem lett volna katasztrofálisan rossz.

A legnagyobb fejlődést a mezőgazdaság Adana vidékén érte el, hol mindenekelőtt a *gyapottermelés* mutat fel nagy haladást. Igen nagy fejlődés észlelhető Thráciában is, mely fejlődés elsősorban a lausannei békeszerződés határozmányai következtében a sokkal magasabb kultúrnívón álló Nyugat- és Dél-Thráciából áttelepített lakoságnak köszönhető. Ezzel szemben Törökországnak mezőgazdasági szempontokból vett legfejlettebb vidéke, a smyrnai vidék, nagy visszaesést mutat, melynek oka elsősorban abban keresendő, hogy az ottani fejlett mezőgazdasági művelést űző görög lakosság az országot kénytelen volt elhagyni. Az ezek pótlására Görögországból áttelepített hasonló mezőgazdasági művelési ágakat űző muzulmán lakosság kellő kiképzés hiányában még nem képes az előbbieket teljes mértékben pótolni.

A Fekete-tenger partvidékein lassú fejlődés észlelhető, míg a Kaukázus és Kelet-Törökország vidékei mezőgazdasági téren nagyfokú elmaradottságot mutatnak. Az épülőfélben levő új vasútvonalak remélhetőleg e vidékeken is megindítják a mezőgazdaság fejlődését. Felső-Anatóliában a mezőgazdaság az 1925—26. években uralkodott nagy szárazság és az 1927. év katasztrofális termése következtében a lehető legrosszabb helyzetbe került, úgyhogy vetőmag- és takarmányhiány miatt a megművelt területeknek nagysága az 1926. évhez viszonyítva 25%-kal csökkent.

A mezőgazdaság fejlődése főképen annak köszönhető, hogy a török paraszt a mezőgazdasági

művelés terén kezd modernizálódni, amely folyamatot a mezőgazdasági gépek használatának kezdődő népszerűvétele segítette elsősorban elő.

Az 1927. évi *gabonatermesre* vonatkozó részletes statisztikai adatok még nem állanak rendelkezésre. A búzatermés 1.400.000 tonnára tehető. Valószínű, hogy a többi gabonaművek terméseredménye is hasonló visszaesést tüntet fel. E már évek óta nem tapasztalt rossz termést a múlt évi rendkívüli kedvezőtlen időjárás idézte elő.

Az 1927. évi *dohánytermés* valamivel kisebb volt, mint 1926-ban. Az 1926. évi 48 millió kg helyett csak 45 millió kg termett. Az 1927. évben is igen érezhető volt a bolgár és görög dohány konkurenciája.

Az 1927. évi *mazsolatermés*, mely kezdetben az 1926. évi termésnél sokkal jobbnak ígérkezett, a beállott nagy szárazság következtében az 1926. évi 40.000 tonnáról csak 42.000 tonnára emelkedett. A *fűgetermés* sem volt kielégítő, mert az az 1926. évi 30.000 tonnás termésről 25.000 tonnára esett vissza. A *mogyorótermés* ellenben kitűnő volt. Az 1926. évi 65.000 zsák helyett 1927-ben 300.000 zsák termett.

A ciliciai gyapotvidék az 1927. évben 107.000 bál *gyapotot* termelt, az 1926. évi 88.000 bállal szemben, ellenben Smyrna vidékén a gyapottermés az 1926. évi 40.000 bálról 30.000 bállra esett vissza.

Az 1927. évi *ópiumtermés* sem volt jó, amennyiben csak 3500 láda ópium termett, tehát kereken 1000 ládával kevesebb, mint 1926-ban.

A *mohair* és *olajtermelésre* vonatkozó adatok még nem állanak rendelkezésre.

A mezőgazdaság belterjesebbé tétele céljából a török kormány egynéhány mezőgazdasági iskola felállítását tervezi és az erdőgazdaság modernizálása végett elsőrangú német szaktekin-télyt szerződttetett.

Törökország *állatállománya* a rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint az 1927. évben az 1926. évvel szemben növekedett. Az 1927. évi április hó folyamán megejtett állatszámolás adatai szerint Törökország állatállománya 438.000 lóból, 6.670.000 marha-, tehén- és tevéből, 13.512.000 juhból, 8.882.000 közönséges kecskéből és 3.162.000 tiftik kecskéből állott.

A kormány az állattenyésztés felkarolása céljából állandóan nagyobb összegeket állított be az egyes budgetekbe és e tételeket a jövő évi költségvetésben a lótenyésztés fejlesztése és a juhtenyésztés felrészítése céljából tetemesen felemelte.

Törökországba az elmúlt évben 158.883 darab élő állatot 2.429.417 török font értékben hoztak be, míg a kivitel 513.402 darabból állott és annak értéke 3.835.285 török fontot képviselt.

Ipar.

A török kormány az ország még kezdetleges iparának fejlesztése érdekében kifejtett aktivitását az 1927. év folyamán sem csökkentette. Az 1922. év óta fennálló új török regimenek egyik főkarakterisztikuma, hogy a kormány nem elégzik meg az ipar és kereskedelem támogatásával, hanem e téren saját maga fejt ki kezdeményező és szervező tevékenységet. Minthogy a kormánynak eddig nem sikerült külföldi pénzüpiacokon elfogadható feltételek mellett az ipar fejlesztéséhez szükséges pénzhez jutni, e célra az állami jövedelmek egy részét használta fel és a nemzeti tartalékok igénybevételéhez folyamodott.

Ez új gazdasági irányzatnak vezérelve a kormány morális és materiális támogatását élvező hitelintézetek alapításában nyilvánult meg, amelyeknek főfeladata a létesülő nemzeti iparvállalatok támogatása. A legfontosabb iparágaknak ezúton elért szemínacionalizálása egyrészt a kormánynak alkalmat ad az ország ipari tevékenységének ellenőrzésére, másrészt a belföldi tőke kezdeményezési képességének hiányát pótolja és útját állja külföldi pénzcsoportok esetleges szándékának, hogy egyes fontos iparágakat maguknak megkaparintsanak és elnemzetlenítsenek.

Az ipari kezdeményezésnek, ellenőrzésnek és szervezésnek a kormány kezében való ekkénti összpontosítása lehetővé teszi, hogy az iparfejlesztés érdekében, ha erre alkalom kínálkozik, külföldi tőke és paritásos feltételek mellett az említett hitelintézetek közvetítésével igénybe véthessék, anélkül, hogy a külföldi tőke bevonása következtében a kormánynak az elnemzetlenítés veszélyétől kellene tartani. Ily alapon létesültek 1926-ban a Skoda-gyár közreműködésével az usaki és alpoullói *cukorgyárak*, valamint az arganai rézbányáknak a Deutsche Bank bevonásával való kiaknázása. Ugyancsak az 1926. évben alapítottak Szinopeban egy *gyufagyárat*.

Az 1927. év folyamán új ipari vállalkozások a szükséges tőke hiányában alig alakultak.

Mint 1927. évi *gyáralapítások* megemlítendőik: a Kara Murzalban létesült posztógyár, az ország különböző helyein létesült 3 lemezárugyár, továbbá egy cementgyár Angóraban.

Általában a török *gyáripár* helyzete az 1927. év folyamán dacára a fennálló nagy védvámoknak, nem volt éppen kedvezőnek mondható. A gyárak egy része a kellő forgótőke vagy a szükséges szakérek és munkások hiánya folytán állott.

Törökországban iparunknak is lenne tere terjeszkedésre, itteni fióküzemek létesítése azonban az igen erős nemzeti irányzat szellemének hatása alatt készült idevágó törvényekre való tekintettel csakis erre alkalmas török személyiségeknek és török tőkének a bevonásával volna keresztül-

vihető, ami az állami és közszállítások elnyerését is előnyösen befolyásolná.

A különböző ércekben, vasban és egyéb ásványokban oly gazdag Kisázsia bányászata, ami a vasat és a nemes érceket illeti, igen csekély. A kormány minden erejével azon van, hogy a bányászatot fejlessze és ezért a bányák kitermelésének fokozása és kellő megszervezése érdekében számos tervet dolgoztatott ki.

Dacára annak, hogy a kormány több mint 400 bányára adott koncessziót és számos bányakutatásra engedélyt, a jelenleg üzemben levő említésre méltó bányák száma csak tíz.

Bármennyire törekszik is a kormány a török bányászat számára a külföldi tőkét megnyerni, csakúgy, mint az iparnál, félvén az elnemzetlenítés veszélyétől, igyekezett a nemzeti érdekeket megvédeni. A bányakoncessziókat szabályozó mintakönyv rendelkezései szerint ugyanis az egyes bányatársaságok részvényei legalább 51%-ának török kézben kell lennie.

Annak oka, hogy a török bányászat a nagy természeti kincsek ellenére eddig nagyobb fejlődést felmutatni nem tudott, a tőkehiánytól eltekintve, főképen a kellő közlekedési eszközök, a bányafa és a szükséges munkások hiányában keresendő.

Az 1927. év folyamán feltárva volt és üzembe helyezett bányák közül elsősorban a herakleai *szénbányák* érdemelnek említést. E bányák évi termelése állandóan emelkedő irányzatot mutat és az 1926. év folyamán elért 1 millió tonnával szemben az idén a termelés 1,340.000 tonnára emelkedett, ami 34%-os emelkedésnek felel meg.

A többi, az 1927. év folyamán üzemben volt bányák közül még a balia karaidine-i *ólom-*, a macri-i *króm-*, az eski chéhir-i *tajték-* és a Smyrna vidékén fekvő *mangánbányák* érdemelnek említést. Az argana maden-i *rézbányák* 1925 óta nincsenek üzemben, habár szakértők véleménye szerint e bányák rézben igen gazdagok.

A seuyud-euza-i vidéken fekvő gazdag *vasbányák* feltárása céljából idegen pénzcsoportok folytatnak jelenleg tárgyalást a török kormánnyal és a tárgyalások kedvező befejezése esetére szó van kohók felállításáról is.

Kereskedelem és közlekedés.

Kereskedelem. Az 1927. évi török külkereskedelmi statisztikai adatokat az illetékes hatóságok még nem állították össze. Az 1926. év *külkereskedelmi mérlege* a statisztika adatai szerint a következő végeredményt mutatja:

Behozatal értéke .	234·6	millió	török	font
Kivitel értéke . .	187·7	„	„	„
Behozatali többlet	46·9	„	„	„

Tehát Törökország 1926. évi külkereskedelmi mérlege 46·9 millió török font passzívummal zárult, az 1925. év 49·2 millió passzívumával szemben.

Törökország külkereskedelmi forgalma, mely az 1924. évtől kezdve jelentékenyen megnövekedett és minden évben értékben is tetemes emelkedést mutatott, az 1926. évben visszaesett, amint azt az alábbi tábla mutatja:

Év	Behozatal millió török fontban	Kivitel millió török fontban	Behozatali többlet millió török fontban	Kereskedelmi forgalom össze- sen, millió török fontban
1923	144·7	84·6	60·1	229·3
1924	193·6	158·7	34·9	352·3
1925	242·3	193·1	49·2	435·4
1926	234·6	187·7	46·9	422·3

Az 1923—26. évek külkereskedelmi forgalmának táblázatát szemügyre véve, azt láthatjuk, hogy a kivitel mennyisége az 1926. évben is az 1924. év óta tapasztalt emelkedő irányzatot követte. A kivitel értékének csökkenése kizárólag annak a körülménynek tudható be, hogy 1926-ban a dohány kivételével az összes exportcikkék árai, az 1925. évi árakhoz viszonyítva, estek. A behozatal csökkenését viszont a gabonaneműek behozatalának visszaesése idézte elő, mely örvendetes tény az 1925. és 1926. évi kitűnő terméséveknek köszönhető, melyek az 1924. évvel szemben 40%, illetőleg 25%-kal nagyobb termést eredményeztek.

Csakúgy, mint az előző években, Törökország legfőbb behozatali cikkei 1926-ban is a gyapot, gyarmatárú, cukor, a gyapjuszövetek, fémek és gépek voltak.

A behozott gyapotárú értéke 72 millió török font volt, mely összeg az összbehozatal értékének 30·6%-át tette ki. Törökország főszállítói gyapotárúban Olaszország és Nagy-Britannia voltak. Ezek szállították a gyapjűbehozatal 60%-át.

A behozott fémek értéke 22 millió török fontra rúgott, azaz a fémbehozatal az összbehozatal 9·3%-át tette ki. A főszállítók voltak Németország, Belgium, Nagy-Britannia és Franciaország. Ez a négy ország az összbehozatal 75%-át szolgáltatta.

A behozott gyarmatárú és cukor értéke 20 millió török font, azaz az összbehozatal 8·5%-a volt. Ezen cikkek főszállítója Cseh-Szlovákia, amely egymaga e cikkek összbehozatalának 40%-át fedezte. Utána következnek Németalföld és Olaszország.

A behozott gyapjűszövetek értéke 20 millió török fontra rúgott, ami az összbehozatalnak 8·9%-át teszi ki. E cikkben Franciaország volt a főszállító, amely egymaga a törökországi gyapjűszövet összbehozatalának 33%-át szolgáltatta.

A többi országok, amelyek szintén jelentékeny mennyiségű gyapjűszövetet exportáltak Törökországba, a következők voltak: Nagy-Britannia, Olaszország, Németország és Perzsia. Ez a négy ország a gyapjűszövet-összbehozatal legnagyobb részét szállította.

A behozott gépek értéke 10 millió török fontot tett ki. Törökország Németországból importálta a legtöbb gépet, (az összbehozatal 45%-át). Utána következnek Nagy-Britannia, Franciaország és az Amerikai Egyesült Államok.

Törökország 6 millió török fontért importált vagonokat, kocsikat és más járműveket. A szállítók voltak: Németország, Amerikai Egyesült Államok, Olaszország, Franciaország és Nagy-Britannia.

Kivitel. Törökországnak legfőbb kiviteli cikkei a dohány, szárított gyümölcs, mohair, gyapjú, szőnyeg, gyapot, ópium, édesgyökér és vallonea (gubacs) voltak.

A dohánykivitel érték és súly tekintetében jóval meghaladta az előző évek dohánykivitelét. Ugyanis a dohánykivitel 41·5 millió kg súlyban 67·5 millió török fontot képviselt az 1925. évi 34·4 millió kg súlyú 60·2 millió török fontot kitevő kivittel szemben.

A gyümölcskivitel (mogyoró, mazsola, füge, oliva, stb.) érték tekintetében az 1925. évi kivittel szemben visszaesett. Ez értékcsökkenés az 1926. év folyamán bekövetkezett áreséseknek tulajdonítható. Ugyanis míg 1925-ben 37·6 millió török font értékben vitt ki Törökország gyümölcsöt, addig 1926-ban a kivitel csak 34·6 millió török fontot tett ki. A legfőbb vevők Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, az Amerikai Egyesült Államok és Franciaország voltak, mely öt ország 28·6 millió török font értékben vásárolt itt délgyümölcsöt és amely országokba az egész délgyümölcs-export 80%-a irányult. Az 1926. év folyamán a gyapjú, mohair és szőnyegek kivitele az előző évekhez viszonyítva, emelkedett. Amíg ugyanis Törökország ez árucikkekből 1925-ben csak 11·5 millió török fontért exportált, addig az 1926. évi kivitele 16 millió török fontot tett ki. A fővásárlók Nagy-Britannia, az Amerikai Egyesült Államok és Franciaország voltak, mely három országba az összkivitel 80%-a irányult.

Az ópium, édesgyökér, vallonea kivitele az 1925. évi kivittelt nem haladta meg. A főfogyasztók Franciaország (55%-kal), továbbá az Amerikai Egyesült Államok, Oroszország és Nagy-Britannia voltak.

Törökország az 1926. évi külkereskedelmi statisztikájának származási országok szerint való részletezése azt mutatja, hogy Törökország főszállítói, a behozott áruk értékét véve alapul: Olaszország, Nagy-Britannia, Németország, Franciaország, Cseh-Szlovákia, Belgium, Oroszország, Németalföld, Japán, a fővevők pedig: Olaszország, Amerikai Egyesült Államok, Németország, Francia-

ország, Nagy-Britannia, Görögország, Syria, Egyiptom, Oroszország és Németalföld voltak.

Feltűnő Németország és Cseh-Szlovákia Törökországba irányuló exportjának a rohamos emelkedése. Németország, mely az 1923. évben még az ötödik helyet foglalta el, 1926-ban már a harmadik helyre került, Cseh-Szlovákia pedig a tizenkettedik helyről az ötödik helyre.

Magyarország Törökországba az 1926. év folyamán 1,176.571 török font értékű árut exportált 2,896.023 kg súlyban. Magyarország a 19-ik helyet foglalja el Törökország beviteli forgalmában, utána következnek még Görögország, Lengyelország, Sz.-H.-Sz. állam, Mezopotámia, Spanyolország és Svédország.

Az 1926. évi Törökországba irányuló kivitelünk legfőbb cikke az élőállatok voltak 685 darabbal, 246.971 török font értékben. A többi főbb exportcikkeink a következők voltak:

Fémek	211.491 t. font,	548.949 kg
Cukor	171.059 „ „	854.256 „
Gépek	157.068 „ „	505.210 „
Papíros és papíros- áru	48.012 „ „	213.157 „
Üveg és üvegáruk .	38.550 „ „	17.034 „
Gyapot és gyapot- áruk	30.622 „ „	10.949 „
Len, kender és egyéb növényi textilanya- gok	28.522 „ „	40.187 kg.

Egyéb árucikkekből csekély mennyiségben exportáltunk Törökországba.

A Magyarországra irányult kivitel a feltétlenül hibás statisztika szerint alig tett volna ki többet 5000 török fontnál, noha valójában dohánybehozatalunk egymagában e tétel sokszorososa.

A magyar-török áruforgalom tehát csekély, habár az 1925. évi forgalommal összehasonlítva, örvendetes emelkedést mutat törökországi exportunk. Ugyanis az 1925. évi 813.720. török font értékű exportunk 1926-ban 1,176.571 török fontra emelkedett, a növekedés tehát 362.851 török fontot tett ki. A Törökországba irányuló magyar kivittelt azonban még feltétlenül növelni lehetne. Több exportcikkünk számára itt kitűnő elhelyezési lehetőség kínálkozik. Ezek a cikkek különösen a tenyészállatok, cukor, elektromos és mezőgazdasági gépek, szappanárúk és piperecikkek, rövid- és szövöttárúk, különböző vasárúk, gyógyszerek, szalámi, vaj és sajt, burgonya és facsemeték.

E cikkek közé tartoznának még elvben a bor is. Törökországi borkivitelünk fejlesztésének főakadályát a török piac aránylag csekély felvevőképessége és a francia és olasz konkurrencia képezik. Törökországban a nép bort alig iszik, megelégszik a megszokott rakival. Bort csak a városokban

fogyasztanak, de a fogyasztás itt is a szeszmonopólium megeremtelése óta szedett magas illetékek következtében, melyek a bort igen megdrágították, nagyon csökkent. A fogyasztott bor csaknem kizárólag francia és olasz eredetű. Ennek több oka van. Elsősorban ezekhez a borokhoz szokott hozzá az idők folyamán az itteni fogyasztóközönség, másodsorban — és ez a főok — ezek a borok olcsóbbak a magyar boroknál. Mindezekhez még hozzájárul az említett borok alacsonyabb szállítási költsége.

A Törökországba irányuló magyar kivitelnek két nagy nehézséggel kell megküzdenie. Egy belsővel és egy külsővel.

A belső nehézség, mely általában a magyar ipari export előmozdításának főakadálya, az, hogy exportkörünknek nincsen meg a szükséges forgótőkéjük a külföldre való kihitelezés finanszírozására. Habár a magyar ipar gyártmányai csaknem kivétel nélkül megállják a helyüket és árait is sokszor versenyképesen tudja kalkulálni, forgótőke híján nem tud hónapokig várni az exportált áruba fektetett pénzére, bármilyen biztos legyen az a követelés és bármilyen fontos is a termelési költségek szempontjából, hogy fokozott export révén törekedjék rezsijének leszállítására.

A másik és speciálisan a törökországi viszonylatban megnyilvánuló külső akadály a szállítás problémája. Törökországi exportunk számára rendelkezésre álló három útvonal mindegyike jelenleg igen költséges. A vasúton való ily nagy távolságra irányuló szállítást csak kevés áru bírja ki és az a külföldi konkurenciával szemben a magas szállítási költségek következtében a legtöbbször már ab ovo háttérbe szorul. A Duna-Fekete-tengeri útvonal jelenleg szintén igen költséges. Egyrészt a kellő megszervezés hiányában az ezen útvonalat igénybevevő áruk szállítása gyakran igen hosszú időt vesz igénybe, amit sok áru nem bír ki, másrészt ez útvonalon az árukat szállítás közben szükségszerűen többször át kell rakni, s ezért a szállítás szintén igen megdrágul. A harmadik útvonal, mely Trieszten, illetve Fiumén át vezet, ezidőszent szintén sokkal drágább, mint a versenyző olasz export szállítási költsége.

Mindenekelőtt tehát a nagy lehetőségekkel kecsegtető törökországi export növelése érdekében a szállítás problémájának megoldása látszik szükségesnek. Ennek a kérdésnek exportunk szempontjából való kedvező megoldása talán legkönnyebben a fiumei kikötő tárgyában kötött egyezményvel kapcsolatban megalakítandó magyar tengerhajózási társaság kellő megszervezése útján volna elérhető.

Törökország az 1927. év folyamán gazdasági kapcsolatait tovább építette ki. Ez év folyamán kereskedelmi és letelepedési szerződést kötött

Cseh-Szlovákiával, Oroszországgal, Svájjal és Belgiummal. Az 1926. év folyamán Németországgal, Magyarországgal és Finnországgal kötött kereskedelmi, hajózási és letelepedési szerződések szintén az 1927. év folyamán léptek életbe. Törökországnak ezenkívül még szerződése van Lengyelországgal, Ausztriával, mely szerződéseket a lausannei békét követően kötött meg. Jelenleg tárgyalásban áll Esztországgal, Németalfölddel, Dániával, Norvégiával, míg Spanyolországgal és Perzsiával a tárgyalásokat a legközelebbi időben szándékozik felvenni. Amerikával az 1927. év folyamán megújított provizórikus helyzet áll fenn. Az összes többi szerződés a legnagyobb kedvezmény alapján állanak.

Közlekedés. A török kormány az 1927. év folyamán is a legnagyobb eréllyel folytatta az ország közlekedési *útvonalainak*, különösen *vasúti hálózatának* kiépítését. Habár a nagy áldozatok árán elért nemzeti függetlenséget féltve őrző kormányt az újonnan építendő vasúti vonalak meghatározásánál főleg stratégiai szempontok vezérelték, kétségtelen, hogy az új vonalak gazdasági téren is igen nagy szolgálatot fognak tenni az országnak.

A kormány az 1927. év folyamán folytatta az Angora-Sivas és Samsoun-Sivas-i vasútvonalak építését, melyeket annakidején egy belga csoportnak adott ki. A belga csoport az utóbbi időben a szerződésileg vállalt kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, úgyhogy a kormány kénytelen volt e csoporttól a koncessziót megvonni.

A kormány az 1927. év folyamán azonkívül új vasúti vonalak megépítéséhez kezdett. Ezeknek az új vonalaknak építését egy svéd és egy német társaságnak adta ki. Ezen vonalak közül a heraklea-angora-i vonal bír gazdasági szempontból nagy jelentőséggel, mert a vonal üzembehelyezése lehetővé fogja tenni a herakleai medencékben nyert szénnek és a kara derei kiterjedt erdőségeknak fáját az ország belsejébe szállítani.

Az 1927. év elején nyitották meg az angora-caiseriai kb. 400 km hosszú vasútvonalat, mely az első vasúti vonal volt, melyet a törökök saját munkájukkal és saját pénzüikkel építettek. E vonalon kívül 1928. elején adták át a forgalomnak a samsoun-amasiai 70 km hosszú vonalat.

E nagy vasútépítkezések költségeinek fedezésére a kormány 200 millió török font értékben bonokat bocsátott ki. E bonok a Banque Agricole által vannak garantálva és biztosítékul a dohány-, szesz- és gyufamonopólium jövedelmeit kötötték le.

Az európai Törökország (Thrácia) vasútvonalai a francia tőkével alapított „Keleti Vasút” Társaság kezében vannak. E vasutaknak 1926—1927. évi személy- és teherforgalma a következőképen alakult: Az 1926. évi 3,653.979 személyforgalommal szemben az 1927. évben 3,874.302 személyt szállít-

tottak, áruforgalmuk pedig az 1926. évi 175.369 tonnával szemben az 1927. évben 236.636 tonnára emelkedett. A vasút megváltására a kellő tőke hiányában a kormány egyelőre nem gondolhat.

A német tőkével épült anatóliai vasutak, a volt bagdad-sztambuli vasútelágazással Angorába, 1927. folyamán 4,513.274 személyt szállítottak, míg 1926-ban az utasok összes száma 4,219.179 volt. E vasút áruforgalma 1927-ben az 1926. évi 204 millió tonnáról 210 millió tonnára emelkedett. A vasút összebevételei az 1926. évi 9·0 millió török fonttal szemben 1927-ben 9·9 millió török fontot tett ki, tehát csaknem 900.000 török fonttal emelkedett.

A német csoportot képviselő Deutsche Bankkal a kormány már rég folytatott tárgyalásokat e vasutak megváltása céljából, a tárgyalások azonban eddig pozitív eredményre nem vezettek.

Hajózás. Amint ismeretes, a török kikötők közti kabotázsforgalom lebonyolításának kizárólagos joga az 1926. év folyamán a törökökre, illetőleg a török hajóstársaságokra szállott vissza. E menzeti siker szükségszerű következménye az volt, hogy a török hajóstársaságok a török kormány által a külföldön épült hajóknak az 1930—1931. pénzügyi év végéig engedélyezett vámmentes behozatalának hatása alatt a háború folyamán tönkrement hajóparkjuk kiépítéséhez hozzáálltak. A török kereskedelmi flotta, mely az 1926. év végéig 63.298 tonna felett rendelkezett, az 1927. év folyamán 77.006 tonnára növekedett, ami egy 14.000 tonnás szaporulatnak felel meg. A török tengeri hajózás máig kizárólag a parti hajózásra szorítkozik. A rendelkezésre álló hajópark a török kikötők közti forgalom lebonyolításán kívül nem elég nagy arra, hogy a törökök idegen kikötőkbe is rendszeres hajójáratokat tartsanak fenn.

A konstantinápolyi kikötő forgalma az 1927. évben az 1926. évi forgalommal szemben úgy hajók száma, mint tonnatartalom tekintetében csökkent. 1926-ban a kikötőben 7.108 hajó 11·5 millió tonnatartalommal, 1927-ben 6.690 hajó 10·9 millió tonnatartalommal fordult meg. E visszaesés abban leli magyarázatát, hogy a konstantinápolyi kikötő, amióta a kikötői forgalom lebonyolítása monopólium formájában egy török társaságnak adatott bérbe, elvesztette azt a nagy jelentőségét, amelyet azelőtt a transitóforgalom terén betöltött. Mint-hogy a kikötőmonopólium az összes általa teljesített szolgáltatásokért és általa szállított anyagokért igen magas díjat szed, a transitókereskedelmet lebonyolító hajók a konstantinápolyi kikötőt lehetőleg elkerülik és inkább a konkurrens pyrëusi vagy port-saidi kikötőket érintik.

A török kormány, tudatában annak a hátrálynak, amelyet gazdasági szempontból a konstantinápolyi kikötő forgalmának ily rohamos vissza-

esése jelent, a transitoforgalom visszaeséséből Konstantinápolyban egy szabad kikötőt akar létesíteni.

A másik két legfontosabb törökországi kikötőnek, Smyrnának és Mersinának forgalma az 1927. évben a következő volt: Smyrnában az említett évben 2.255 hajó fordult meg, 1.8 millió tonnatartalommal, Mersinában pedig 347 hajó 0.5 millió tonnatartalommal.

Kisázsia természeti kincsekben leggazdagabb vidékeinek feltárása érdekében a török kormány az 1927. év folyamán több kikötő kiépítéséhez is látott és erre a célra nagyobb összegeket költött.

Közutak. A kormány az 1927. évben a császárság alatt oly szörnyen elhanyagolt többi közlekedési eszközök, nevezetesen *közutak* és *hidak* építésére és jókarbantartására is nagy összegeket, kb. 5 millió török fontot fordított és ezen investíciók eredménye gyanánt 880 km új utat építtetett, 1039 km utat és 742 hidat javíttatott.

Pénzügy.

Állami pénzügyek. A török kormány az 1927—1928. pénzügyi évben ismét sikerült az államháztartás mérlegét egyensúlyban tartani. Az összes állami bevételek összege a költségvetési előirányzat szerint 194.6 millió török fontra rúgott, míg az összkidadások összege 194.5 millió török fontot tett ki. A felesleg 106.218 török font volt.

Ha az 1927—1928. évi budget bevételi tételeit vizsgáljuk, úgy azt látjuk, hogy a kormány a megelőző költségvetési év folyamán megteremtett bevételi forrásokon kívül, amelyek nevezetesen a jövedelmi adó, az állóállatokra kivetett adóknak felemelése, a koncessziókra kivetett adók, a traktorok, a villamossági áram és gázszolgáltatás után szedett illetékek, az általános fogyasztásra kivetett adók, a vigalmi adó, a cukormonopólium, a petróleum, a szeszitalok, a lőpor- és revolvermonopóliumok voltak, eltekintve a játékkártya- és a sérétmonopólium megteremtésétől, újabb bevételi forrásokhoz nem folyamodott. Ellenben az általános fogyasztási adót forgalmi adóvá változtatta át, módosításokat eszközölve az adónak eddigi kulcsán és annak kivetési és beszedési módján, módosította a jövedelmi adót is, valamint a petróleum- és cukormonopóliumot egyesítette.

Bár az ország pénzügyi helyzete az első pillantásra igen kedvezőnek tűnik fel, nem szabad szem elől téveszteni, hogy ez a látszólagos kedvező helyzet csakis az adóprésnek a végsőkéig való fokozása árán volt elérhető. Ugyanis a szóbanforgó pénzügyi év bevételeinek alapulvétele azt mutatja, hogy Törökországban a fejenkinti adózási terhelés 16.3 török fontot tett ki.

A fejenkinti adózási terhelés a nyugati államokéhoz viszonyítva nem volna túlmagasnak mond-

ható. Ez a kalkuláció azonban nem tükrözi vissza híven az adózási terhelésnek a népek teherbíróképességéhez viszonyított arányát, illetőleg azt, hogy az adók az adott viszonyok között magasak-e vagy sem. E viszonylatot úgy kapjuk meg, ha az adóterheket összehasonlítjuk a nemzeti jövedelem nagyságával.

Törökországnak nemzeti jövedelme az 1927. évben kb. 800 millió török fontra volt tehető, az adózási terhelés pedig — a fenti állami bevételekhez a városi és vilajeti adókat még hozzászámítva — 229 millió török fontra rúgott.

E két számadat összehasonlításából az tűnik ki, hogy az adóterhek a nemzeti jövedelemhez viszonyítva ennek 28.6%-át tették ki, holott Franciaországban ez csak 28.2, Angliában 22.3, Amerikában pedig pláne csak 11.7% volt.

A kormány a természetes és fokozatos gazdasági fejlődés pénzügyi lehetőségeinek figyelembevétele nélkül erőltetett ütemben keresztülvitt és keresztül vinni szándékolt vasúti beruházási programjához szükséges pénzt az országban már eddig sem találva meg, e programja megvalósíthatása érdekében 200 millió török font értékű kincstárjegyek kibocsátásának mentőeszközéhez folyamodott és ezen kincstárjegyekkel, amelyek 3, 5, 6 és 8 év múlva fizetendők, a jövőbeni költségvetéseket már előre megterhelte. Nem lehet tagadni, hogy ekként e kincstárjegyek némiképpen egy elfátyolozott infláció jellegével bírnak.

Így tehát kétségtelen, hogy a széleskörű beruházási programból kifolyó pénzügyi kötelezettségek meghaladják az ország jelenlegi finánciális erejét és hogy a kormány a valószínűleg mindig súlyosbodó pénzügyi helyzet szanálása érdekében kénytelen lesz előbb-utóbb külföldi segítséget igénybe venni. A kormány különben már eddig is igyekezett a külföldön elfogadható feltételek mellett kölcsönt kapni, ebbeli törekvései megvalósításának a mai napig legfőképpen az állotta útját, hogy a háború előtti adósságok kérdése még nem nyert rendezést. Az 1927. év folyamán e kérdésnek rendezése érdekében tárgyalások indultak meg Párisban, amelyek kedvezően haladtak előre. A még nyílt kérdésekben a tárgyaló felek álláspontja állítólag már annyira közeledett, hogy amint hírlik, kilátás van arra, hogy az egyezség még a folyó évben létre fog jönni.

Az 1927. év folyamán hozott pénzügyi törvények közül elsősorban kiemelendő a forgalmi adóra vonatkozó törvény. A forgalmi adó az előbbi általános fogyasztási adót helyettesíti, beszedése nem történik úgy, mint eddig minden adás-vételnél, hanem pauszáléban vettetik ki minden Törökországban gyártott iparcikk után, mikor az forgalomba kerül, külföldi áruknál pedig a vámmal egyidejűleg szedik be. Az új forgalmi adó a kül-

földről behozott árukat 6%-os illetékekkel sújtja, míg a belföldről külföldre kivitt gyártmányokra csak 2.5%-os illetéket ró.

Meg lett változtatva ezenkívül a jövedelmi adóra vonatkozó törvény is.

Ehelyütt említendő fel, hogy az 1927. év folyamán a cukor- és petróleummonopóliumok igazgatását egyszerűsítették és annyiban módosították, hogy a két monopóliumot összevonták.

Az alkoholmonopóliumot bíró lengyel társaság, mely e monopólium bérletét a kormánytól 25 évre vette ki, vállalt kötelezettségeinek eleget tenni nem tudván, az 1927. év folyamán megbukott, mire a kormány az említett monopóliumot saját kezelésbe vette.

Megemlítendő még, hogy a kormány az 1927. év folyamán állította fel a játékkártya- és a serét-monopóliumot.

Hitelélet. Állami jegyintézetét Törökország a mai napig még nem állította fel. A császárság idejében e szerepet az ottomán Bank töltötte be, a háborús évek alatt pedig a török kormány bocsátott ki a Robert Peel-féle $\frac{1}{3}$ ércfedezetet elvére támaszkodva 153 millió török font értékben *bankjegyeket*. Az 1927. év végével a kormány e bankjegyek kicserélését elrendelte. A kicserélésnek, mely 1927. december 5-én kezdődött meg, a rendelet értelmében 1928. jún. 1-ével kell befejeződnie. Eddig kb. 110 millió török font értékű bankjegyeket cseréltek be. Mint-hogy a háború alatt meglehetősen sok bankjegy égett el, vagy más úton ment tönkre, a kormány e becserélési műveletből kb. 25—30 millió török font összegű haszonra számít. Tekintettel arra a körülményre, hogy a kormány a már forgalomban volt bankjegyeknél nagyobb összegű bankjegyet nem bocsát ki, inflációtól tartani nem kell. A kellő ércfedezet hiányában az újonnan kibocsátott bankjegyek a török állam függő adósságának tekinthetők.

Törökország *hitellete* igen súlyosan érzi az állami jegyintézet hiányát, mely elsősorban van hivatva a pénzelosztó és a pénz ide-oda folyását szabályozó szerepet betölteni. Az állami jegyintézet nem létezésének tulajdonítható az ország egyes részeiben időközönként mutatkozó pénzszűke. Így pl. múlt év március havában Konstantinápolyban nagy pénzbőség volt észlelhető, míg szeptember és október hónapokban, mely időszakban a kereskedők az ország belsejében a termést összevásárolják és e célból nagy összegekre van szükségük, még eddig nem látott pénzhiány volt észlelhető. A jegybank, illetőleg annak fiókjai hiányában ugyanis ilyenkor effektíve nagyszögű pénzt expedálnak a bankok az ország belsejébe, honnét az csak akkor szivárog lassan vissza a kereskedelmi gócpontokba, mikor a parasztság bevásárlásait eszközli. A pénz ekkénti ide-odautaztatása természetesen igen jelentékeny kamatvesztést von maga után.

A kormány, mely tudatában van annak a bénító hatásnak, melyet a jegybank hiánya szükségszerűen az egész hiteléletre gyakorol, már rég foglalkozik az állami jegyintézet felállításának a tervével. A terv megvalósításának eddig pénzügyi természetű nehézségei voltak, amelyeket azonban úgy látszik, a kormánynak a folyó évben sikerülni fog áthidalni.

A török-görög *népességkicserélési* akció gazdasági utóhatásai még mindig erősen érezhetők. Az eltávozottak szerepét betölteni hivatott török intelligencia a kereskedelembe és iparba, ezekbe a számára teljesen új foglalkozási ágakba még nem tanult teljesen bele és még híján van az e foglalkozási ágak sikeres üzéséhez szükséges tulajdonságoknak, nevezetesen az üzleti jártasságnak és körültekintésnek és mindenekelőtt a takarékoságnak. A török paraszt viszont a terményei fejében kapott pénzt semmi áron sem fektetné bankba, hanem azt odahaza a ládafiában őrzi. Európai értelemben vett belföldi tőkeképződésről egyelőre tehát csak kis mértékben lehet szó.

Új *bankok* az elmúlt év folyamán nem alakultak. E téren említésre méltó csak a két tisztára török tőkével létesült Banque d'Affaires és Banque de Crédit National-nak a fuzionálása. Az utóbbi a Banque d'Affaires-be olvadt be.

A török *font* a múlt év folyamán meglehetősen nagy árhullámzásoknak volt alávetve. Legalacsonyabban augusztus 20-án állott, mikor is az angol font 984 piasztterrel jegyeztetett. Legmagasabb kurzusát viszont október hó folyamán érte el, mikor is az angol font csak 893 piasztteres kurzust ért el.

A külföldi *valuták* árfolyama az 1927. év első hónapjaiban igen szilárd volt, mely jelenség különben minden év ez időszakában, melyben a behozatalok nagy része eszközöltetik, észlelhető. Május és június hó folyamán a külföldi valuták jelentékenyen estek, mely jelenség a főkiviteli szezon közeledését eszköptáló spekulációnak volt tulajdonítható. Július, augusztus és szeptember hó folyamán a szmirnai piac jelentékeny kivitelei ellenére a külföldi valuták kurzusa igen szilárd volt. Ez abnormalis jelenség a behozattal foglalkozó kereskedelem jelentékeny valutaszükségletére és a kormány által eszközölt nagy valutavásárlásokra volt visszavezethető. Október és november havában a külföldi valuták ismét nagy áresésnek voltak alávetve, melynek oka az volt, hogy a szmirnai, ciliciai és a Fekete-tenger közelében fekvő vidékek akkor eszközöltek terményeikből nagy eladásokat a külföldre.

Ami a hivatalos *váltóeszámítólási kamatláb*at illeti, ilyen állami jegybank hiányában, Törökországban nem létezik.

A *kereskedelemnek* a múlt év folyamán az időszakonként fellépő pénzhiány és a városi közönség vásárló erejének a nagy adóterhek következtében

való erős csökkenése folytán állandóan nagy nehézségekkel kellett megbírkóznia. Így különösen a textilárúk behozatalával foglalkozó kereskedők, kik árúik nagy részét Olaszországban vásárolják, az olasz lira hirtelen emelkedése folytán április folyamán igen nagy nehézségekkel küzdöttek. A kézműipar-árú-kereskedelemnek nehéz helyzete, amely egyideig bizonyos megkönnyebbülést mutatott, az év vége felé még súlyosbodott és a folyó év elején valóságos krízissé fajult el, mely ezen üzletágban sok súlyos csődesetet vont maga után.

Az ország gazdasági életében nagy szerepet van hivatva betölteni az 1927. év folyamán törvény útján megalkotott „Országos Gazdasági Tanács” (Conseil Supérieur Economique). E tanács az egyes gazdasági érdekcsoportok képviselőiből alakítatik és, amint azt már a neve mutatja, a kormánynak az összes gazdasági kérdésekben, így különösen a gazdasági törvények és rendeletek elkészítésénél tanácsadóul szolgál.

Az 1927. év folyamán alkottatott meg szintén a *biztosító társaságokra* vonatkozó új törvény, mely az egyes biztosító társaságok által letétbe helyezendő kauciók nagyságát állapítja meg és azokat a régi törvényhez viszonyítva, tetemesen felemeli. Ezenkívül meghatározza azokat az értékeket, amelyekben az említett kauciók deponálandók, kijelöli azokat a pénzintézeteket, amelyeknél e letétek eszközendők és egyben előírja, hogy az egyes biztosító társaságok biztosítási kötvényeik szövegét a kormánynak előzetes jóváhagyás céljából bemutatni tartoznak.

A törvény kiegészítése gyanánt a nemzetgyűlés még egy függeléket is fogadott el, melynek értelmében az egyes biztosítótársaságok viszontbiztosításuk felét egy, a kormány által külön e célra létesítendő viszontbiztosítási pénztárnál tartoznak viszontbiztosítani.

Munkapiac.

Törökország összlakossága az 1927. évi október hó 28-án az ország fennállása óta első ízben megtartott népszámlálás adatai szerint 13,649.945 volt. Ebből 6,584.404 a férfi, 7,065.541 a nő. Minthogy az ország területe kb. 900.000 km², a népsűrűség igen gyér. Ezért Törökországban munkáskérdésről, illetőleg *munkanélküliségről* beszélni nem lehet. *Sőt ellenkezőleg nagy hiány van munkásokban, különösen szakképzett munkásokban és sok üzemet e munkáshiány következtében nem is lehet kellően ki-*

aknázni. A *munkabérek* igen alacsonyok. Ennek oka abban rejlik, hogy a török munkás a háború alatt nem emelte fel az életstandartját, amint ezt tették az európai államokban a munkások, hanem megmaradt rendkívül kisigényűnek. A külföldi szakmunkások ellenben csaknem kivétel nélkül aránylag magas béreket húznak.

A szociális törvényhozás terén a múlt évben nem történt semmi. Amint hírlik, a kormány a *munkásbiztosítás* kérdését a közel jövőben törvényileg szándékozik rendezni.

Törökország kényszerűségi szempontokból kifolyólag bármennyire is kénytelen túrni az idegen munkásoknak egyenkénti beszivárgását, nagyobb csoportoknak a bevándorlását politikai okokból nem engedélyezi. Ezért törökországi *bevándorlás* nem létezik, eltekintve a volt török birodalom elcsatolt területei muzulmán lakosságának fokozatos betelepítésétől.

A háborút követő években a Magyarországon megélhetést nem találó intellektuelleink és szakmunkásaink nagyobb számban jöttek le Törökországba abban a hitben, hogy itt egy Eldorádó földjére fognak találni. Habár a törökök a nagyobb számban bevándorló magyarokat már annál is inkább szívesen fogadták, mert Magyarország részéről esetleges rejtett politikai aspirációktól nem kellett tartaniok, sajnos, a nem mindig megfelelő elemeknek az idekerülése bizonyos fokú bizalmatlanságot váltott ki a bevándorló magyarokkal szemben. Alighogy a helyzet e téren az utóbbi időben javulni kezdett, angorai kolóniánk egy része a török vendégszeretettel visszaélve, itt-létét tiltott kommunista üzelmekre használta fel, melynek következményeként a török hatóságok elég nagyszámú, itten biztos megélhetést talált magyar munkást voltak kénytelenek az ország területéről kiutasítani.

Az 1927. év végével a Törökországban élő magyarok száma kb. 1500-ra volt tehető. Ebből kb. 400-an laktak Konstantinápolyban és kb. ugyanennyien Angorában.

A magyar kolónia zömét munkások képezik, akik csaknem kivétel nélkül biztos megélhetést találtak és jól is kerestek. A kolónia intelligenciája jóformán kizárólag mérnökökből rekrutálódik, egyéb szabad pályák (pl. orvosi) űzése idegen állampolgároknak nem lévén megengedve.

A kereskedelmi és ipari téren működők száma sajnos, elenyészően csekély.